

Svět kolem nás je plný knih. Některé nás chtějí rozesmát, další přimět k přemýšlení, jiné trochu vystrašit. Každá je jiná a každá nás může něco nového naučit. Jsou jako most do jiného světa, do kterého bychom jinak neměli přístup.

Vzpomeneš si na autora?

Doplň jména autorů podle toho jak jsi je poznal na festivalu Vyšehrátky.

Já nevím, jak Dahl...

Já nevím, jak Dostojevskij, ale já vím, jak dál.

*Předtím jsem docela často snil
o tom, že vyrazím na západ,
podívat se ven.*

*Myslím, že obraz je stejně
důležitý jako text.*

*O rýmu to není,
hlavní je vyznění.*

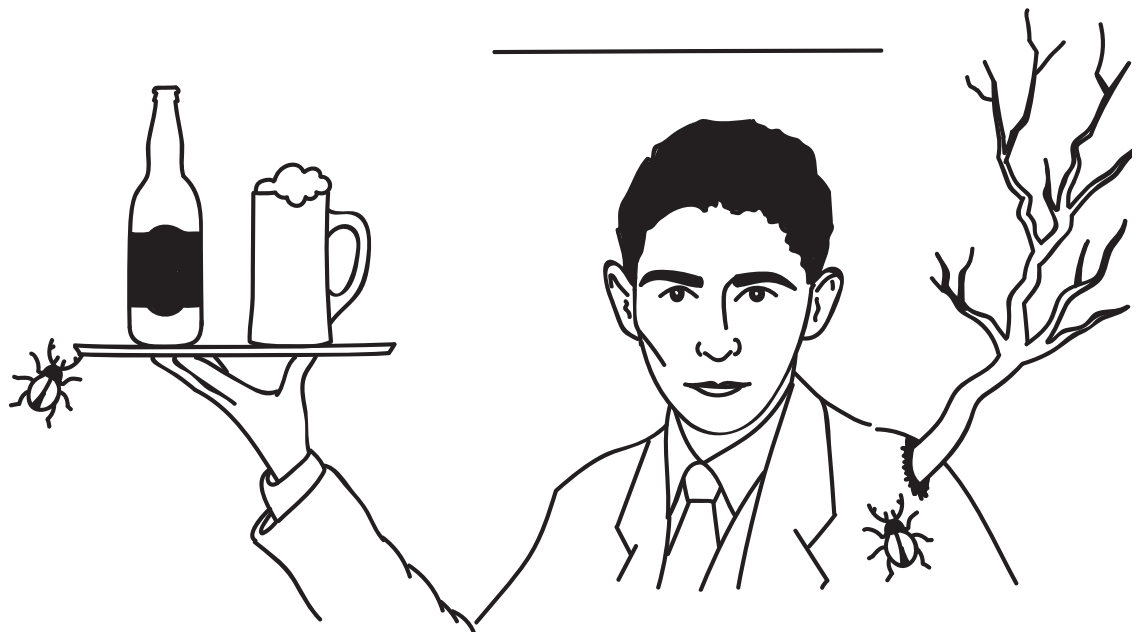
Slyšeli jste to taky?

Chtěl bych žít v knihovně.

Příliš jsem se vcítil do role.

Já a moje knihy

Knihy jsou všude kolem nás. Ať už si vybereš tištěnou, elektronickou, audioknihu nebo komiks, čekají jen na to, až je otevřeš.

**Pamatuješ si, jaká byla první kniha, kterou jsi četl?
Pokud ne, zkus se poradit s rodiči a zjistit to.**

Jak se jmenuje tvoje oblíbená kniha?

Četl jsi ji sám, nebo s někým?

Jak ses o ní dozvěděl?

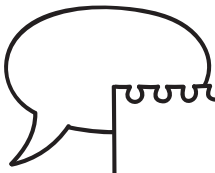

Kdo je hlavní hrdina?

Zkus překreslit krátký komiks tohoto příběhu, ať ho můžeš sdílet s ostatními kamarády – když najdeš dobrou knížku je dobré se o ní podělit. Můžeš vybrat jen část příběhu, pokud je moc dlouhý.

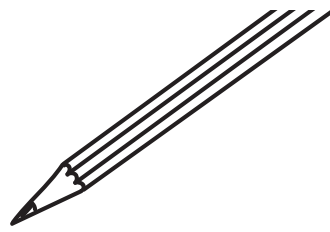
Au!!!

Bum!

Ty jsi autor

Pojď se na chvíli stát autorem. Jako autor si můžeš vymyslet, jakou postavu budeš chtít. Inspiraci, což je slovo pocházející z latiny, které znamená „vdechnout“, můžeš najít v čemkoliv. Někteří autoři třeba začnou psát příběh o člověku, kterého někdy potkali nebo o postavě, kterou si vysní a vymyslí vše od barvy vlasů, po její nejtajnější přání. Vyzkoušej si stvoření hlavního hrdiny svého budoucího příběhu i ty.

Jak se tvoje postava bude jmenovat?

Co dělá každé ráno?

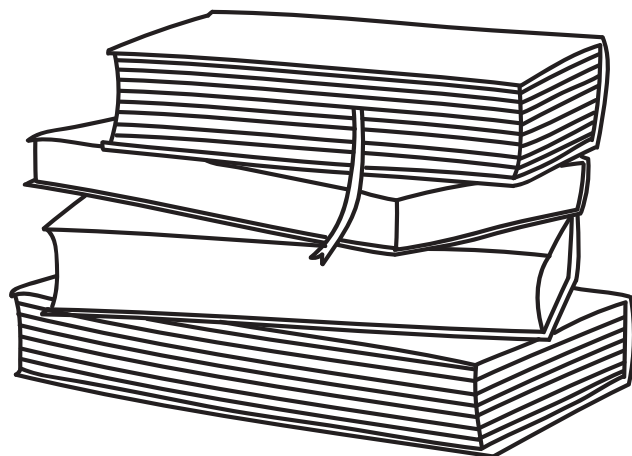
Co ráda snídá?

Kde bydlí?

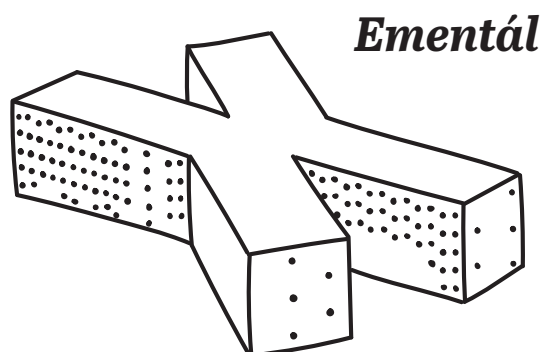
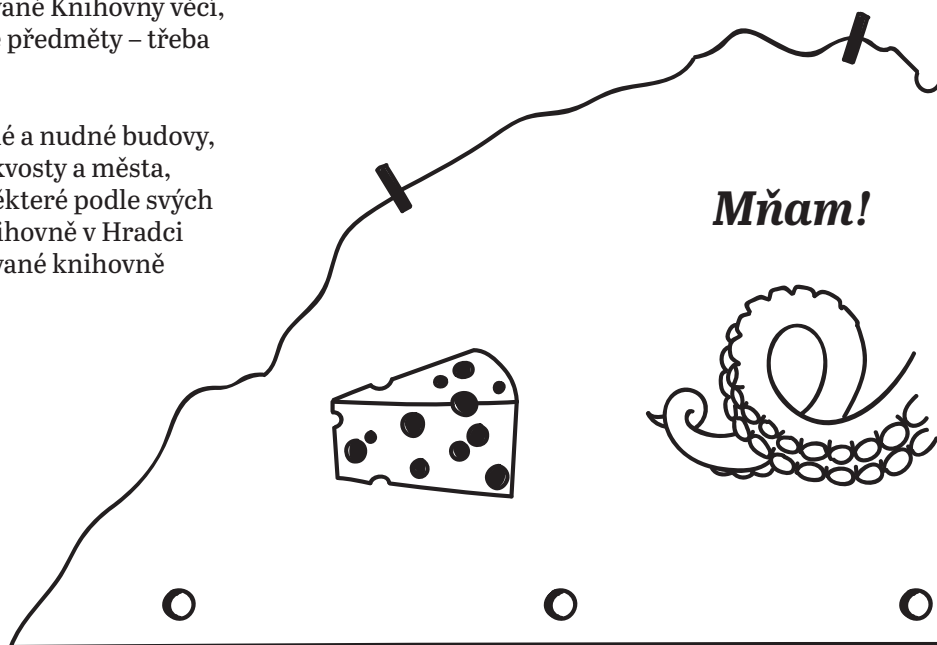
Kdo je její nebo jeho kamarád?

Místo nekonečna příběhů

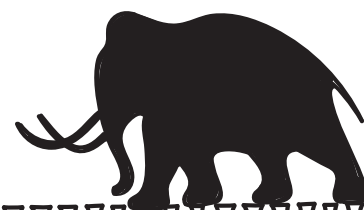
Knihovna je tajemné, tiché a příjemné místo, kde knížky netrpělivě čekají na to, až si je vyhlídne zvědavý čtenář. První knihovny vznikaly už ve starověku. Jedna z nejznámějších a největších knihoven se jmenovala Alexandrijská knihovna. Stála v Alexandrii v Egyptě a byla postavena ještě předtím, než se narodil Julius Caesar. I když byla několikrát téměř zničena, existovala ještě dlouho po jeho smrti. Dnes si v knihovně můžeme půjčovat nejen knihy, ale také časopisy, noviny nebo cédéčka. Dokonce existují takzvané Knihovny věcí, ve kterých se dají půjčit nejrůznější užitečné předměty – třeba kytara, vrtačka, foťák nebo kolo.

Současné knihovny ale nejsou žádné obyčejné a nudné budovy, spousta z nich jsou přímo architektonické skvosty a města, ve kterých stojí je považují za své chlouby. Některé podle svých tvarů získávají třeba i přezdívky. Vědecké knihovně v Hradci Králové se říká Ementál a (zatím) nezrealizované knihovně od Jana Kaplického zase Chobotnice.

Kniha dříve a dnes

Lidé si už od velmi dávných dob uvědomovali, že si nedokáží zapamatovat všechno, co by chtěli. Jejich nápady a příběhy se často z jejich paměti vytráceli, a tak je napadlo zkusit si všechno někam zaznamenat. Používali k tomu různé prostředky. Tak se od obrazů v jeskyních (některé jsou až 40 000 let staré) postupně dopracovali až k písmu. Potom co se objevilo písmo, zkoušeli lidé zapsat své myšlenky na různé materiály, třeba hliněné destičky.

Víš, na co dalšího se ještě psalo?

**Proč dnes své nápady píšeme na papír nebo do počítače?
Jaké výhody má ve srovnání s hliněnými destičkami?**

Tak postupně vznikaly knihy podobné těm, které známe dnes. Papír byl ale velmi drahý a jediným způsobem, jak získat další knihu, bylo celou ji ručně přepsat. (Tip.: Ručně psané knihy si dodnes můžeme prohlédnout v některých knihovnách, říká se jim rukopisy.) V dnešní době si nastavíme na počítači font a celý text vypadá rázem jednotně. To ovšem neplatí u ručního psaní. Písmena musela být podobná jedno druhému, což nebylo snadné, klidně si to můžeš zkusit.

rvní písmena kapitol těchto knih byla většinou výrazně zdobená a říká se jim iniciály, což je slovo, které také pochází z latiny a znamená „začátek“. Když se jich poskládalo víc vedle sebe, vznikaly takové malé obrazy.

Vytvoř vlastní iniciálu písmene, které máš rád.

Zkus nakreslit vlastní font, kterým bys chtěl, aby byla napsaná tvá kniha.

Jak dlouho asi mohlo trvat přepsat ručně celou knihu? Pojď zkusit spočítat, jak dlouho by to mohlo trvat tobě. Zkus co nejpřesněji přepsat následující větu (bez jména autora). Změř si, za kolik minut to zvládneš.

Ten, kdo čte, žije s každou další knihou život navíc. Kdo nečte, má jen ten svůj.
Oscar Wilde

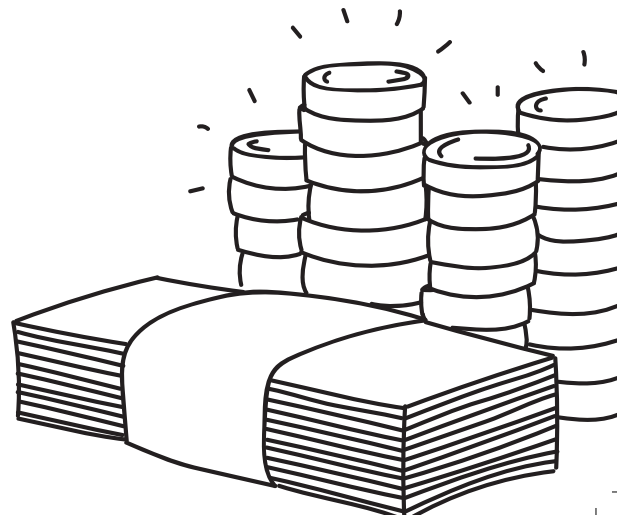
Romány mají často i 100 000 slov. Můžeš si spočítat, kolik času by zabralo přepsat jeden takový román.

_____ (sem vepiš svůj čas) / 16 × 100 000 = _____

To je opravdu hodně minut. Zkusíš spočítat, kolik hodin by to bylo?

Protože přepsání knih trvalo tak dlouho, byly knihy v té době velmi drahé. Takhle drahou věc si tehdy mohl dovolit jen málokdo, napadá tě kdo třeba?

**Tak tady je
vaše kniha...**

Lidé se snažili výrobu knih zrychlit a zlevnit, proto vyřezávali dřevěné desky, na kterých byla vystouplá písmena, ta se natřela a jen obtiskla na papír. Bylo to rychlejší, ale každá deska dokázala obtisknout jen jednu stejnou stránku několikrát. Aby mohli obtisknout další stranu knihy, bylo potřeba vyrobit další dřevěnou desku. Vynálezce Johanna Gutenberga na přelomu roku 1447 a 1448 napadlo vyrobit kovová písmena, která mohl jakkoliv sestavit, použít na natištění, rozebrat a složit opět znovu a jinak. (Tip: Chceš o jeho vynálezu vědět víc? O Gutenbergovi a jeho vynálezu je jeden díl Byl jednou jeden... vynálezce)

Zkus jako Johann připravit písmena, vystřihni si je.
Kolik různých slov se ti z nich podaří poskládat?

A	O	R	B
U	E	N	I
T	L	K	O

Škatulky

Knihy mohou být napsané v jednom ze tří literárních druhů (lyrika, epika, drama), které pomáhají se v nich lépe orientovat. Knihy stejného žánru si jsou v něčem podobné. Epika je založená na vyprávění příběhu. Lyrika většinou nemá děj, ale popisuje hlavně pocity a myšlenky. Drama je většinou určené pro vystoupení na jevišti – jsou v něm dialogy, přímá řeč a scénické poznámky. Orientovat se v knížkách jen s tímto dělením, by bylo ale stále velmi obtížné. Literární druhy se navíc můžou různě prolínat nebo kombinovat. Proto se v dělení můžeme dostat ještě dál.

Zkus propojit žánrové formy se slovem, které je pro danou formu typické.

Sci-fi

Hobit

Detektivka

Princezna a princ

Fantasy

Vražda

Vojenská literatura

Popis nové krajiny

Cestopis

Tank

Pohádka

Vesmír

Zkus vymyslet jména těmto postavám. A doplň, z jakých literárních žánrů by mohly tyto postavy pocházet?

Chlapec z jiné planety

Elfka

Kamarádský robot

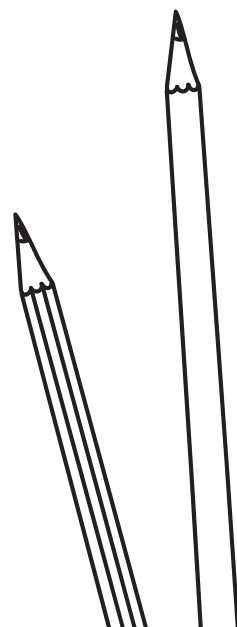
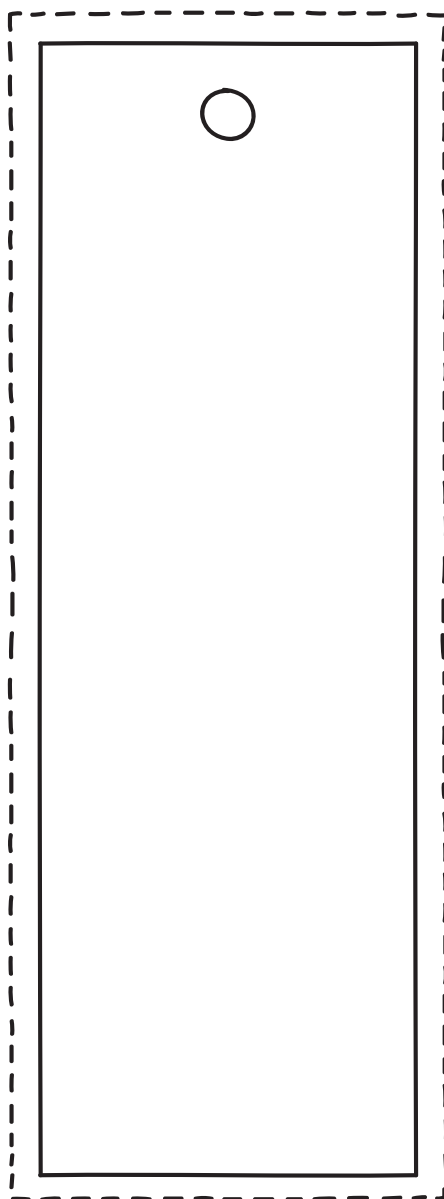
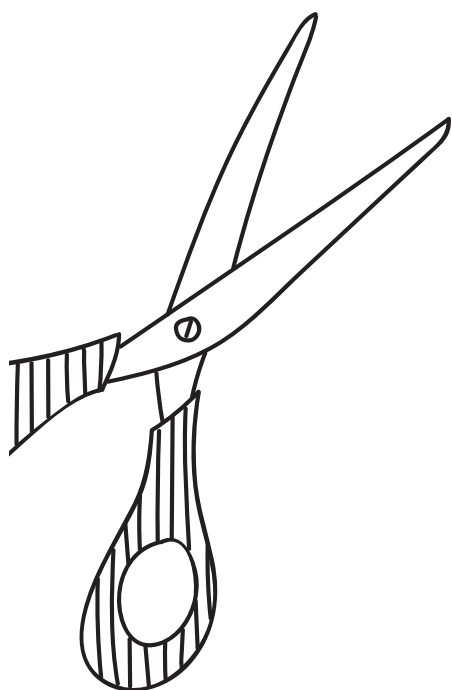
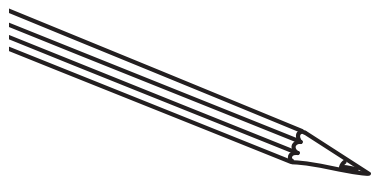
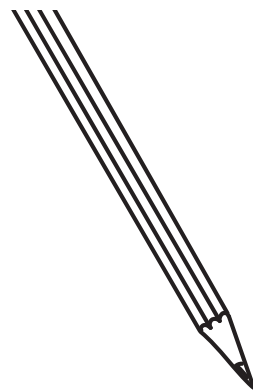
Služebná na dvoře Karla IV.

Hrdinka ovládající gravitaci

Čaroděj

Přestávka v příběhu

Už se ti někdy stalo, že jsi nemohl najít, kde jsi naposledy skončil ve čtení? Záložka je chytrá věc, která ti pomůže najít poslední stránku, kterou jsi v knížce četl. Některé knihy mají záložku všitou, ale takových není mnoho. Zkus se podívat doma v knihovně, jestli takovou najdeš. Teď je ta správná chvíle vyrobit si svou vlastní záložku, která s tebou bude cestovat z jedné knihy do druhé.

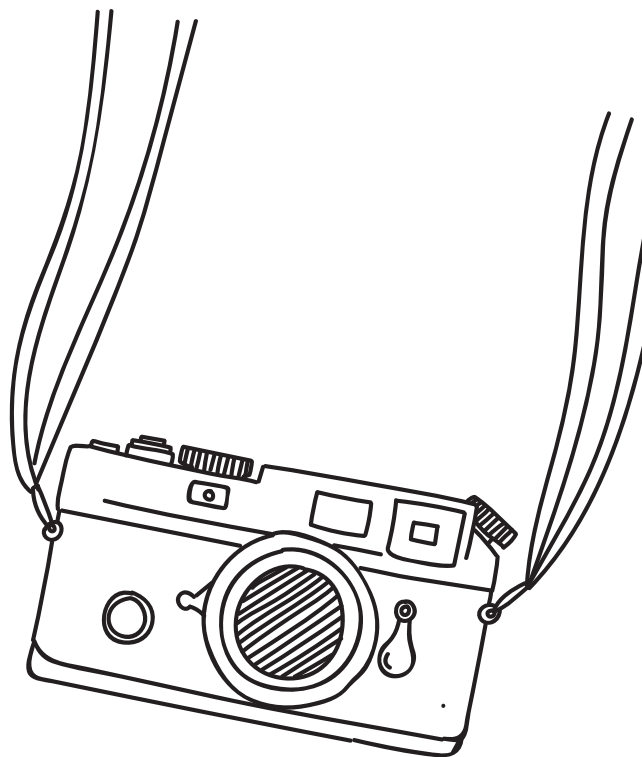
Tečka na začátku knihy

Zvláštním momentem v životě knihy je chvíle, kdy ji její autor někomu věnuje. Jistě jste si všimli, že v některých knihách, dříve než se můžete začíst do jejich příběhu, spočine váš zrak na někdy krátké, někdy dlouhé větě, vyjadřující věnování. Často jsou tato autorova slova velmi osobní a čtenáři nemusí vůbec nic říct. I tak si pod nimi ale může představit zcela nový příběh, vyprávějící lidské osudy či milostné vztahy. Někdy jsou adresáty věnování děti spisovatelů, jindy jejich přátelé, milenci a milenky a někdy lidé, kteří je k sepsání knihy inspirovali.

Najdou se ale i autoři, kteří své knihy věnují věcem. Jeden francouzský spisovatel věnoval například svoji knihu fotoaparátu Kodak, který patřil jeho otci a byl součástí každé události jeho dětství. Někteří své věnování vysvětlují, jiní napíší jen jméno. Roald Dahl napsal ve svém věnování v knize Čarodějnice jen: Věnováno Liccy. A John Steinbeck svou novelu Na plechárně věnoval Edu Rickettsovi, který ví anebo by měl vědět proč.

Tato věnování, byť bývají úplně na začátku knih, jsou takovou pomyslnou tečkou za poslední větou autorova vyprávění.

Komu bys svou knihu věnoval ty?

Poznámky, skicy a komiksy

